

**De huidige kwaliteit van de brandweerorganisaties
in de Regio Gooi en Vechtstreek
en
een advies t.a.v. de per 1 januari 2009
gewenste kwaliteit van de
Brandweer Gooi en Vechtstreek**

- uitkomsten van een compacte onderzoeksrunde, oktober 2007 -

 TNO MANAGEMENT CONSULTANTS

Steenbokstraat 21
Postbus 4155
7320 AD Apeldoorn

www.tmc.tno.nl

Tel 055 368 98 00
Fax 055 368 98 10

Datum 30 oktober 2007
Auteur Harriët Verkleij
Rapportnummer TMC-R07-032

Inhoudsopgave

1 Inleiding	1
2 Planvorming	2
2.1 Huidige situatie	2
2.2 Belangrijkste constatering(en)	5
2.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren	5
3 Oefenen	7
3.1 Huidige situatie	7
3.2 Belangrijkste constatering(en)	9
3.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren	9
4 Repressie	11
4.1 Huidige situatie	11
4.2 Belangrijkste constatering(en)	12
4.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren	12
5 Vergunningverlening en -advisering	14
5.1 Huidige situatie	14
5.2 Belangrijkste constatering(en)	15
5.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren	16
6 Controle en handhaving	17
6.1 Huidige situatie	17
6.2 Belangrijkste constatering(en)	17
6.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren	18
7 Extra aandachtspunten.....	19
8 Overzicht van de verschillen tussen het huidige en het geadviseerde kwaliteitsniveau bij de gemeenten... 20	20
9 Conclusies	23

1 Inleiding

De negen brandweerkorpsen in de regio Gooi en Vechtstreek gaan per 1 januari 2009 één regiobreed brandweerkorps vormen. Er worden momenteel diverse stappen gezet om te kunnen bepalen welke maatregelen er in de huidige voorbereidende fase nog nodig zijn.

Zo heeft het bestuur op 13 september 2007 besloten tot het verstrekken van de opdracht: “*Vaststelling uniform kwaliteitsniveau uitvoering taken brandweezorg (basisniveaus)*”.

Het gaat hierbij om het vaststellen van het gewenste kwaliteitsniveau voor de regio op vijf kernonderwerpen:

- Planvorming
- Oefenen
- Repressie
- Vergunningverlening en –advisering
- Controle en handhaving

Bij het gewenste kwaliteitsniveau gaat het om landelijk en regionaal beleid zoals dat reeds vastligt en documenten zoals de landelijk vastgestelde normen (o.a. NVBR, leidraden). Waar dit beleid/deze documenten ruimte laten voor interpretatie of voor eigen invulling, wordt het gewenste basisniveau voor de regio mede bepaald door de visies van de negen commandanten.

Tweede deel van de opdracht is het inventariseren en beoordelen van de mate waarin de negen gemeenten van de regio momenteel reeds aan dit niveau voldoen.

Een team van drie mensen, bestaande uit Hein Jan Plat, kwaliteitsmedewerker van de regio, Jaap Ruijter, commandant brandweer Blaricum en Harriët Verkleij van TNO Management Consultants heeft deze opdracht uitgevoerd. In de eerste week van oktober 2007 zijn daartoe met commandanten en andere vertegenwoordigers van alle negen deelnemende korpsen korte gesprekken gevoerd; ook zijn documenten bestudeerd. Het daarna opgestelde conceptrapport is becommentarieerd door de regionaal commandant, de werkgroep Veiligheidsketen en de projectgroep Regionalisering Brandweer. In deze eindrapportage zijn alle commentaren verwerkt.

Het was een compacte onderzoeksronde, die veel informatie heeft opgeleverd. Gezien de beperkt beschikbare tijd is echter niet alle informatie ook volledig uitgediept. Ook zijn er diverse besproken onderwerpen die nog verdere verdieping behoeven. De gesprekken waren de belangrijkste informatiebron; op sommige, maar niet alle onderdelen zijn uitspraken ook daadwerkelijk gecheckt. Deze rapportage beperkt zich daarmee tot de hoofdlijnen.

De **opbouw** is als volgt:

Hoofdstuk 2-6:	Een beschrijving, voor elk van de genoemde vijf onderwerpen, van: ○ de huidige situatie, samengevat in de belangrijkste constatering○ het geadviseerde regionale kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat te nader te formuleren en te realiseren
Hoofdstuk 7:	Enkele extra aandachtspunten n.a.v. de interviews
Hoofdstuk 8:	Overzicht van de verschillen tussen het huidige en het geadviseerde kwaliteitsniveau bij de gemeenten
Hoofdstuk 9:	Conclusies

2 Planvorming

2.1 Huidige situatie

Het eerste onderwerp is de planvorming. Dit betreft:

- bereikbaarheidskaarten;
- waterkaarten (indien van toepassing);
- aanvalsplannen en
- rampenbestrijdingsplannen.

Een bijzondere positie neemt de gemeente Hilversum in, die naast deze kaarten ook wijk- en buurtkaarten en natuurkaarten heeft.

Achterstanden

Van de negen bezochte gemeenten zijn er drie geheel bij met de productie van het aantal benodigde kaarten: Laren, Muiden en Huizen.

Wijdmeren, Weesp, Naarden en Blaricum hebben nog een achterstand weg te werken. Deze vier gemeenten hebben alle als doelstelling om eind 2007 alles gereed te hebben.

Hilversum heeft nog een grote achterstand met diverse kaarten. Deze achterstand is inmiddels wel in beeld gebracht. De planning is om eind 2008 alles gereed te hebben. Er zal hiervoor eigen extra formatie worden aangetrokken en een deel wordt uitbesteed.

Bussum heeft de grootste achterstand. De exacte omvang daarvan is nog niet helder en er is dan ook nog geen planning. De medewerkers zijn ervoor opgeleid, de programmatuur is aangeschaft, maar de start is nog niet gemaakt. Men denkt nog enkele jaren nodig te hebben.

In het algemeen betreft de achterstand vooral de bereikbaarheidskaarten.

Er is, gezien het beperkte aantal risicovolle objecten in de regio, sprake van weinig aanvalsplannen en rampenbestrijdingsplannen; het grootste deel daarvan betreft LPG-stations, waarvoor de planvorming door de regio is verzorgd.

De aantallen benodigde kaarten en het aantal dat nu gereed is per gemeente:

Gemeente	Bereikbaarheidskaarten		Waterkaarten		Aanvalsplannen		Rampenbestrijdingsplannen	
	nodig	gereed	nodig	gereed	nodig	gereed	nodig	gereed
Blaricum	30	23	9	9	2	2	0	0
Bussum	180*	0	2	0	10*	0	onbekend	0
Hilversum	210	140	40	20	25	2	4	2
Huizen	96 (excl. sub-kaarten)	96 (excl. sub-kaarten)	30	30	6	6	5	5
Laren	73 (incl. 4 natuurkrtn)	73	3	2	2	0	0	0
Muiden	8	8	11	11	4	4	3	3
Naarden	150	grotendeels	20	20	10	3	1	1
Weesp	77	57	7	7	8	deels	4	2
Wijdmeren	75 (plus enkele extra gewenst)	40	60	50% (alle kaarten deels gereed)	2	2	2	2
* definitieve aantal nog te bepalen								

De criteria waarop is besloten al dan niet een (bereikbaarheids- of andere) kaart te maken zijn verschillend, hoewel niet ingrijpend. De meeste gemeenten hebben deze criteria niet formeel vastgelegd. Alleen Wijdmeren heeft dit gedaan, voor de bereikbaarheidskaarten.¹

In de praktijk kiezen enkele gemeenten voor planvorming voor alle objecten die gebruiksvergunning(GV)-plichtig zijn. Anderen, zoals Hilversum, vinden dat een te ruime groep en gaan uit van de aanwezigheid van een automatische brandmeldinstallatie (BMI). Huizen heeft gekozen voor alle prio 1 en 2-objecten uit Prevap, plus alle objecten met een BMI.

¹ Wijdmeren kent een lijst met objecten (ingedeeld naar functie, zoals wonen, logies, onderwijs, gezondheidszorg enz.) die in aanmerking komen voor een bereikbaarheidskaart. Er wordt voor een object een bereikbaarheidskaart gemaakt als dit voldoet aan één of meer van de onderstaande criteria:

- Gebouwen met een OMS aansluiting
- Opvangregeling (waar en door wie wordt de eerste TS opgevangen of verder geleid)
- Aanrijroute, als die afwijkt van de normale route of als de route onbekend zou kunnen zijn
- Wijze van toegangsverschaffing of informatie over sleutelhouder
- De plaats en aanwezigheid van de BMI dan wel het brandmeldpaneel
- De aanwezigheid van een BHV-organisatie/bedrijfsnoodplan/aanvalsplan
- Afwijkende bluswatervoorziening
- Bijzondere procedures
- Brandpreventieve voorzieningen als RWA e.d.
- Speciale gevaren / gevaarlijke stoffen
- Effect op de omgeving
- Opschalingsprocedure / uitruk- en inzetinstructies
- Ruimtes die slechts na overleg betreden moeten worden

In bijna alle gemeenten zijn extra kaarten gemaakt op aangeven van eigen medewerkers, waar die dat vanuit lokale kennis nodig achten. Dit betekent ook dat er in bepaalde kleine gemeenten kaarten zijn gemaakt voor objecten waarvoor een grote gemeente waarschijnlijk geen kaart nodig zou vinden.

Voor zover van toepassing is steeds het **regionale format** gebruikt.

Voor aanvalsplannen is geen vast format gebruikt, hiervoor is ook nog geen regionaal format beschikbaar. Er is wel een specifiek format vastgesteld voor het in opdracht van de regionale brandweer ontwikkelen van planvorming voor LPG-tankstations.

Het **beheer**, ofwel de actualisatie van de kaarten is alleen in Huizen structureel geregeld.

Wel zijn er in de meeste andere gemeenten afspraken over:

- bespreken van nieuwe kaarten in het bevelvoerderoverleg;
- meenemen van de kaarten bij controles gebruiksvergunningen;
- indien wordt geoefend bij een object waar een kaart van bestaat, wordt deze ook meestal, maar niet structureel, meegenomen. Bij een flink deel van de objecten wordt echter nooit geoefend.

Sommige gemeenten zijn bezig om het beheer in te richten. Men is het nog niet eens over een gewenste frequentie; jaarlijks ligt wellicht voor de hand maar sommigen vinden dat te vaak.

De **bluswaterboeken** zijn bij alle korpsen actueel, omdat de gegevens daarvoor jaarlijks of halfjaarlijks worden aangeleverd door de waterleidingbedrijven. (NB: alleen Muiden gaf aan deze niet automatisch te ontvangen, hier vraagt het korps ze zelf aan.). Deze gegevens komen digitaal én in hard-copy. De digitale gegevens kunnen gekoppeld worden aan de Gemeentelijke Basiskaart Nederland (GBKN) als een aparte 'laag'.

Soms verzorgt een gemeentelijk medewerker deze koppeling voor de brandweer.

De **beschikbaarheid** van de kaarten is verschillend.

Alle kaarten zijn digitaal beschikbaar. In de meeste gevallen in Autocad/Stabicad, een enkele gemeente werkt met Nedgraphics of met Word met ingevoegde figuren/kaarten. In deze laatste gemeente komt vanaf 2008 Stabicad beschikbaar.

Alle korpsen hebben de GBKN als basiskaart beschikbaar.

In zeven korpsen zijn de digitale gegevens alleen beschikbaar op de kazerne/kantoor en liggen op de wagens alleen kaartenboeken. De bluswaterboeken zijn meestal op de wagens aanwezig als lijsten, vaak (niet altijd) ook met kaarten erbij waarop dan ook de loop van de leidingen en diameters te zien zijn. In Hilversum en Huizen wordt in elk geval op één TAS met Mobiele Data Terminals (MDT) gewerkt, drie andere gemeenten (Laren, Blaricum en Naarden) hebben dit begroot voor 2008.

Een aandachtspunt is de kennis van de **Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK)** van de kaarten. Momenteel worden, volgens sommige commandanten, digitale kaarten niet verwerkt. Wel kan de GMK, indien deze de inhoudsopgave van de kaartenboeken kent, in elk geval het nummer van de kaart doorgeven bij een melding. Hoewel de GMK bij navraag aangeeft dat dit de standaard werkwijze is, zeggen de korpsen dat dit niet altijd gebeurt.

Er blijkt enige onduidelijkheid bij de korpsen te zijn over de beschikbaarheid van de bluswaterboeken bij de GMK; de korpsen denken dat de GMK deze rechtstreeks van de waterleidingbedrijven aangeleverd krijgt, maar dat blijkt bij navraag niet zo te zijn; de GMK is hiervoor afhankelijk van de korpsen. Op basis van de kennis van de GMK over de bluswatervoorziening kan deze ook op dit punt ondersteunen bij een inzet.

Wat betreft de **ontruimingsplannen**: enkele korpsen menen dat het nadrukkelijk de verantwoordelijkheid is van de eigenaar/gebruiker van het pand om een plan te maken; zij toetsen alleen de aanwezigheid daarvan als voorwaarde voor de gebruiksvergunning. Andere korpsen toetsen de plannen ook inhoudelijk, in een enkel geval wordt er zelfs voor goedkeuring getekend.

2.2 Belangrijkste constatering

- Qua planvorming (bereikbaarheidskaarten, waterkaarten, aanvalsplannen en rampenbestrijdingsplannen, voor Hilversum bovendien natuur- en wijk- en buurtkaarten) is het beeld verdeeld. Drie gemeenten zijn helemaal bij, nog eens vier denken eind 2007 klaar te zijn, Hilversum streeft ernaar eind 2008 bij te zijn. Alleen Bussum zal bij de start van de regio per januari 2009 nog een achterstand hebben;
- De criteria voor kaartvorming zijn niet expliciet gemaakt en, op een uitzondering (Wijdmeren) na, niet vastgelegd, hoewel ze in de praktijk weinig lijken te verschillen;
- Waar beschikbaar is het regionale format gebruikt;
- Het beheer is, afgezien van in Huizen, nog nergens structureel geregeld; wel is er reeds een goede aanzet voor in de praktijk;
- Bluswaterboeken zijn door de aanvoer van updates door de waterleidingbedrijven steeds actueel. Alleen Muiden geeft aan dat de updates niet automatisch (jaarlijks) ontvangen worden van het waterleidingbedrijf;
- De beschikbaarheid van kaarten verschilt. Er zijn op alle kazernes/kantoren digitale versies beschikbaar in verschillende bestandstypen. De meeste wagens hebben alleen kaartenboeken in de wagens. Bluswaterboeken zijn op alle wagens als lijsten aanwezig, op enkele ook als kaarten. Twee gemeenten (Hilversum en Huizen) werken reeds met MDT, drie andere willen dit vanaf 2008 gaan doen;
- De rol van de GMK bij het vinden van beschikbaar kaartmateriaal bij een inzet is niet helder. Navraag bij de GMK levert als informatie op dat de GMK bij een uitruk het nummer van de desbetreffende kaart doorgeeft;
- Er zijn verschillende meningen over de wenselijkheid/noodzaak van het al het dan niet goedkeuren van ontruimingsplannen door de brandweer.

2.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren

- Alle planvorming op orde, dus **alle achterstanden weggewerkt voor 1 januari 2009**.
 - Draag Bussum op om uiterlijk eind 2007 een realistische planning en plan van aanpak gereed te hebben voor het zo snel mogelijk wegwerken van de achterstand.
- Alle kaartmateriaal volgens **vaste criteria** opgesteld en door gemeenten hiermee in overeenstemming gebracht.

Een advies voor criteria, die nog nader uitgewerkt dienen te worden:

 - Bereikbaarheidskaarten: alle objecten met Prio 1 en 2 in de Prevap én overige gebouwen met een Openbaar MeldSysteem (OMS).
 - Aanvalsplannen:
 1. bij bijzondere objecten of situaties (zoals schakelstations, telefooncentrales, monumentale gebouwen, ziekenhuizen, complexe gebouwen, enz.);
 2. bij risicovolle situaties of bedrijven waar men tevoren bepaalde scenario's kan vaststellen. Het gaat daarbij om risico's voor hulpverleners en voor de omgeving (burgers, gebruikers e.d.).
 - Natuurkaarten: gebieden die volgens ervaringsgegevens slecht bereikbaar zijn.

Geef gemeenten de ruimte om, waar men dat nodig vindt, extra kaarten te maken en te onderhouden op eigen kosten, zoals in Hilversum de wijk- en buurtkaarten.
- Alle kaartmateriaal volgens een **vast format** opgesteld.

Hanteer, zoals reeds gemeengoed is, voor de bereikbaarheidskaarten het huidige regionale format. Stel voor de aanvalsplannen een regionaal format vast in lijn met het regionaal vastgestelde aanvalsplan LPG. Hanteer voor de rampenbestrijdingsplannen de criteria zoals vermeld in het

Besluit Rampen en Zware Ongevallen (BRZO); voor waterkaarten de criteria uit de Leidraad bestrijding waterongevallen (regionaal format beschikbaar).

- Alle kaartmateriaal volgens een **vaste beheerssystematiek geactualiseerd**.
Hanteer als frequentie een jaarlijkse actieve actualisatie en wijs hiervoor een beheersmedewerker aan. Laat inspecteurs bij (GV-)controles standaard de kaarten meenemen, controleren en wijzigingen doorgeven aan de beheersmedewerker. Laat daar waar mogelijk bij oefeningen ook de beschikbare kaarten beoefenen en bevindingen doorgeven aan de beheersmedewerker. Laat de beheersmedewerker alle andere kaarten jaarlijks één keer controleren en updaten.
De bluswaterinformatie wordt reeds jaarlijks geactualiseerd aangeleverd door de waterleiding-bedrijven.
- Alle kaartmateriaal is **overal op dezelfde manier beschikbaar**.
Hanteer als standaard dat op alle wagens alle kaarten in boekvorm aanwezig zijn. De bluswaterboeken zowel in de vorm van lijsten als met kaarten. Zorg er ook voor dat actuele operationele informatie digitaal (Mobiele Data Terminals) beschikbaar is voor de 1^e lijns TAS per post en voor de operationele leiding.
Zorg ervoor dat alle kaarten/bestanden voor planvorming onderling uitwisselbaar zijn. In hoeverre dit nu al het geval is, moet nog uitgezocht worden. Indien dit niet zo blijkt te zijn, maak dan afspraken over omzetting van het geheel naar Stabicad, het programma dat nu door de meeste gemeenten gebruikt wordt. Maak voor nieuwe kaarten de afspraak dat die in Stabicad gemaakt worden.
Maak ook afspraken over een eventueel regionaal centraal informatiepakket.
- De **GMK** heeft van **alle gemeenten dezelfde, volledige informatie** beschikbaar.
Zorg dat de GMK de beschikking heeft over alle actuele, digitale kaartmaterialen. Regel dat de GMK bij een melding het nummer van de betreffende kaart meegeeft, desgewenst ook bijzonderheden van het object en informatie over beschikbare brandkranen.
- Alle gemeenten hanteren **hetzelfde beleid rond de toetsing van ontruimingsplannen** die gekoppeld zijn aan gebruiksvergunningen. De wet is hier niet eenduidig in en wordt door verschillende korpsen nu verschillend geïnterpreteerd. Maak als afspraak om alle ontruimingsplannen alleen globaal te toetsen op volledigheid en realiteit (conform de NEN-norm NTA 8112). Diepgaandere toetsing kan eventueel plaatsvinden tijdens oefeningen.

3 Oefenen

3.1 Huidige situatie

Het **aantal uren** dat wordt geoefend is in de verschillende gemeenten grotendeels gelijk. De meeste korpsen oefenen minimaal 40 (42, 44) weken één avond per week van 2 uur. De effectieve oefentijd is niet exact bekend; de ene commandant spreekt van 1 à 1,5 uur, de ander van de volle 2 uur. Sommige korpsen hebben een programma voor 52 weken, andere geven de medewerkers in de vakantie de gelegenheid om specifieke zaken te oefenen, waarbij soms sprake is van een vrije invulling. Daarnaast oefenen de korpsen in verschillende mate voor wedstrijden.

De korpsen realiseren allemaal de Leidraadnorm van 70 uur. Hilversum is de enige gemeente met beroepskrachten in een 24-uursdienst; deze oefenen per 3 weken 8 uur basis en 2 uur specialistisch. Dit komt uit op een totaal van circa 120 oefenuren per jaar. Vanwege de roosterwijzigingen n.a.v. ATB-problematiek is er echter teveel uitval. Men denkt nu na over 12 volle 'power' oefendagen buiten de diensttijd per jaar.

Daarnaast is er op regionaal niveau sprake van 30 uur oefenen voor officieren (operationele leiding); hiervoor is een opleidings- en oefenplan beschikbaar.

De **registratie** van de oefeningen geschiedt overal in Fireman. Hierover zijn enkele korpsen erg ontevreden en dan met name over de complexiteit; het is zonder specialistische kennis erg lastig om er diverse overzichten uit te halen. Er wordt dringend meer ondersteuning bij gewenst. Andere gemeenten kunnen zich er goed mee redden.

Met name het aantal oefenavonden wordt geregistreerd (waarbij de exacte duur dus niet wordt bijgehouden) en de beoefende kaarten. Dit laatste gebeurt wisselend: bij enkele korpsen wordt het aantal keren oefenen per oefenkaart geregistreerd en enkele andere korpsen registreren de oefentijd per oefenkaart.

De gemeenten verschillen sterk in de mogelijke **consequenties** n.a.v. de opkomst van de medewerkers bij oefenen. De ene gemeente heeft een duidelijke norm voor aanwezigheid, 75 % of 80%, en bewaakt dit actief. Indien mensen te weinig aanwezig zijn, volgt een gesprek en daarna een brief. Desnoods wordt een vrijwillig medewerker op non-actief gesteld of zelfs ontslagen of niet bevorderd of, bij beroepskrachten, uit de 24-uursdienst gehaald. Andere korpsen bespreken de aan/afwezigheid alleen in algemene termen maar publiceren de lijsten wel, zodat men het van elkaar weet.

Sommige korpsen doen niets met de registraties van aan/afwezigheid. Diverse commandanten stelden dat het aantal uren wel iets zegt over betrokkenheid, maar eigenlijk weinig over bekwaamheid. De ene medewerker heeft voor een handeling veel oefenen nodig, de ander beheerst het heel snel of heeft al ervaring uit het dagelijks werk. Men verwijst o.a. naar de nieuwe Leidraad die werkt met competentiegericht oefenen.

In één geval is de commandant bewust terughoudend met sancties na het bespreken van aan/afwezigheid omdat hij vreest voor de gevolgen indien hij hier te strikt mee omgaat; het korps heeft al een tekort aan vrijwilligers.

Enkele korpsen hebben vaste afspraken over een inhaalprogramma indien men door ziekte te lang afwezig is geweest.

De meeste korpsen, op Huizen en Hilversum na, doen geen **kwaliteitsbeoordeling** bij de oefeningen. Uiteraard is er bij alle korpsen wel het directe contact met de oefenleider of waarnemer, maar geen algemene beoordeling met registratie daarvan.

Een onvoldoende beoordeling leidt tot de verplichting om extra te oefenen. Er zijn nog geen voorbeelden van sancties vanwege herhaald onvoldoende presteren.

Eén van de commandanten maakte de opmerking dat systematische beoordeling wel erg veel tijd zou kosten, waardoor de beoordelaars zelf niet aan oefenen toe zouden komen.

Ook werd opgemerkt dat, als er al kwaliteitstoetsingen komen, dit zo objectief mogelijk moet gebeuren, bijvoorbeeld door beoordelaars tussen de gemeenten uit te wisselen.

Alle korpsen hebben voor de **planning, voorbereiding en begeleiding** van de oefeningen minimaal één oefencoördinator en naar eigen zeggen voldoende oefenleiders. Meestal zijn in elk geval de bevelvoerders oefenleider, soms ook enkele andere medewerkers. In een enkel geval is het aantal oefenleiders net iets te klein waardoor deze zelf niet voldoende aan oefenen toekomen. Daarnaast wordt gewerkt met oefenbegeleiders, waarnemers en vakspecialisten.

Er was onder de geïnterviewden wel sprake van enige irritatie over de bijbehorende opleiding; de regionale opleiding tot oefenleider stelt erg weinig voor, toch moet iemand die echt gevolgd hebben om als oefenleider op te mogen treden.

Alle korpsen volgen de regionale indeling in oefenblokken. De meesten hebben meer dan één oefening op een avond, tot vier aan toe. In de extra oefeningen wordt dan doorgaans niet met de blokindeling gewerkt, met name omdat men voldoende variatie in het programma wil aanbrengen om het aantrekkelijk te houden voor de vrijwilligers.

De blokindeling wordt enerzijds gewaardeerd: het geeft een houvast en zo komt alles in een jaar aan bod. Nadeel vindt men dat het wat eentonig wordt om lang achtereen dezelfde handelingen te oefenen, zodat de korpsen zelf variatie gaan aanbrengen. Ook is het logistiek niet altijd te doen om iedereen in dezelfde periode hetzelfde te laten oefenen.

Oefeningen worden meestal mondeling geëvalueerd, alleen bij grotere oefeningen (eindoefening) wordt de evaluatie schriftelijk vastgelegd.

Er is meestal geen apart oefenbeleidsplan, hiervoor verwijst men naar de regionale blokkensystematiek; wel zijn er in jaarplannen opmerkingen over het oefenen opgenomen.

Realistisch oefenen

Diverse korpsen geven aan in het wekelijkse oefenprogramma al zoveel mogelijk realistisch te oefenen met hulpverlening en brand, met rookmachines, oefenpoppen, knetterkasten, lawaai enz.

Een enkel korps heeft weinig bruikbare objecten in het eigen gebied en wijkt daarvoor uit naar andere gemeenten.

(NB: Deze vorm van 'realistisch oefenen komt niet overeen met de eisen die daarvoor door de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid zijn geformuleerd. De inspectie verstaat onder realistisch oefenen het oefenen in realistische brandomstandigheden met echt vuur en rook waarbij de diverse blustechnieken daadwerkelijk kunnen worden beoefend.)

Alle gemeenten doen mee aan het regionale programma van een buitenlandse realistische oefenweek 1x per 4 jaar voor de officieren. Daarnaast bieden alle gemeenten dit ook aan aan hun bevelvoerders. In sommige gemeenten zijn er enkele bevelvoerders die dit niet willen; in een enkel geval wordt het nu of binnenkort verplicht gesteld, andere zoeken een andere oplossing.

In Bussum, Wijdmeren en Huizen mogen ook alle manschappen eens per vier jaar naar het buitenland. In Hilversum ook, daar was het tot nu toe vrijwillig maar is het nu verplicht.

(NB: Eén commandant gaf aan dat de week in Zweden wel erg zwaar is en vroeg zich af of het arbotechnisch wel verantwoord is.)

In de andere gemeenten wordt voor de manschappen doorgaans 2 dagdelen realistisch geoefend in Nederlandse oefencentra zoals in Soest of elders. Laren oefent 1 dagdeel realistisch per jaar. Ook in veel gemeenten waar iedereen elke vier jaar naar het buitenland gaat, wordt daarnaast nog kortdurend realistisch geoefend in Nederland. Het is wel een groeiend probleem om dit te organiseren; de centra zijn vaak volgeboekt voor de avonden en oefenen op de zaterdagen stuit op problemen. Ook kent men oefencentrum Soest inmiddels te goed, het leereffect daarvan neemt af. Er is een duidelijke wens om hier meer mogelijkheden in te hebben, ook meerdaags, als alternatief voor het buitenland.

Algemeen is het beeld dat een week buitenland erg goed werkt. Zweden wordt voor bevelvoerders en manschappen als beter beoordeeld dan Engeland. Wel vindt men 4 jaar een erg lange tussentijd, dus er wordt wel voor gepleit om ook tussentijds realistisch te oefenen.

Overigens kunnen/willen niet alle medewerkers een week naar het buitenland. Een element dat hier wellicht bij meespeelt is dat er geen uniforme regeling is voor de vergoeding/loonderving.

De eigen oefeningen voor de **specialistische taken** (dus afgezien van de regionale oefeningen), zijn opgenomen in het jaarprogramma. Wel hebben sommige korpsen behoefte aan meer oefening bij bepaalde specialismen, omdat ze zo weinig ingezet worden. De Leidraad geeft daarbij in hun visie wellicht te weinig oefeningen aan.

In Hilversum staan deze oefeningen wel eens onder druk, met name bij de beroepskrachten.

3.2 Belangrijkste constatering

- Het aantal uren dat geoefend wordt is in alle gemeenten min of meer gelijk en voldoet aan de Leidraadnorm van 70 uur. Hilversum streeft voor de 24-uursdienst naar een totaal van circa 120 oefeningen per jaar (excl. duiken), wat echter door de ATB-problematiek niet helemaal gerealiseerd wordt. Hiervoor zoekt men nu een oplossing;
- Registraties gebeuren alle met Fireman, dat zeer wisselend wordt gewaardeerd. Belangrijke constatering is dat enkele korpsen er niet mee uit de voeten kunnen. Ook blijkt dat er geen eenduidige registraties geproduceerd worden;
- De consequenties voor medewerkers van al dan niet opkomen bij oefenen wisselen sterk bij de verschillende korpsen, van min of meer negeren tot harde maatregelen;
- Twee korpsen (Huizen en Hilversum) beoordelen per oefenavond ook de kwaliteit per medewerker; de andere doen dat niet;
- De planning, voorbereiding en begeleiding verloopt doorgaans goed. Het regionale blokkensysteem krijgt wel enige kritiek vanwege de beperkte flexibiliteit/variantie;
- In vrijwel alle gemeenten wordt minimaal 2 dagdelen per jaar (norm Leidraad) geoefend onder realistische brandomstandigheden bij een oefencentrum. Uitzondering is Laren (1 dd per jaar); Naarden geeft aan te streven naar 2 dagdelen per jaar, maar vindt dit lastig te realiseren. Alle bevelvoerders en ook veel manschappen gaan elke vier jaar een week naar een oefencentrum in het buitenland. Anderen blijven voor het hele programma in de Nederlandse centra. Daarnaast wordt er hier en daar lokaal zo realistisch mogelijk geoefend op de reguliere oefenavonden;
- Het oefenen van de specialistische taken is in het jaarprogramma opgenomen; wel vinden bepaalde korpsen dat de huidige Leidraad voor enkele specialismen wat magere normen aangeeft;
- Oefeningen worden meestal mondeling geëvalueerd, alleen bij grotere oefeningen wordt de evaluatie schriftelijk vastgelegd.

3.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren

- Handhaving van het **huidige oefenniveau** conform de vigerende Leidraad, incl. de beroepskrachten in 24-uursdienst. Dit blijft nodig zolang het competentiegericht oefenen conform de nieuwe Leidraad nog niet is uitgekristalliseerd.
- Aantal oefeningen aantoonbaar in **heldere, eenduidige registraties**. Organiseer een centrale ondersteuning voor het werken met Fireman, zodat alle gemeenten op eenzelfde wijze registreren en overzichten kunnen genereren. (NB: geldt ook voor de registratie van de inzetten, zie Repressie).
- Vast **beleid bij te weinig oefenen**. Indien medewerkers te weinig opkomen (acht weken achtereen afwezig of over een periode van 6 maanden minder dan 80%) dient een vast beleid gehanteerd te worden: eerste keer een gesprek, bij

een tweede keer ook een schriftelijke waarschuwing en bij een derde keer sancties. Bij meer dan acht weken afwezigheid (ook vanwege bijvoorbeeld ziekte) dient de medewerker eerst extra te oefenen om weer 'bij' te zijn voordat deze weer repressief ingezet kan worden.

- Een voldoende niveau van **planning, voorbereiding en begeleiding** van oefeningen. Dit is reeds over de hele linie geregeld. Zie beleid oefenondersteuning in huidig organisatieplan
- **Kwalitatieve beoordeling** van geoefendheid.
Zorg voor een beoordelingssystematiek met objectieve beoordelaars. Laat per medewerker per oefenkaart minimaal één keer per jaar een beoordeling plaatsvinden door eigen oefenleiders of die uit een ander korps. Leg deze beoordelingen vast. Schakel bij eindoefeningen standaard andere oefenleiders in als beoordelaars. Indien de beoordeling niet voldoende is, opnieuw oefenen tot een voldoende niveau wordt bereikt.
- **Evaluaties** van oefeningen.
Maak van alle eindoefeningen schriftelijke evaluaties, verzamel deze regionaal en verwerk ze in concrete verbetersuggesties, regionaal en per korps.
Stimuleer dat de korpsen zelf regelmatig evaluaties schriftelijk vastleggen en voer hier één keer per jaar per korps een audit op uit, uitmondend in concrete verbetersuggesties.
- **Voldoende realistisch oefenen.**
Stel als basis vast dat alle officieren, bevelvoerders en manschappen eenmaal per vier jaar voor een meerdaagse training naar een geschikt oefencentrum gaan om in realistische brandomstandigheden met echt vuur en rook de diverse blustechnieken daadwerkelijk te beoefenen. Oefen in de tussenliggende jaren ook minimaal 2 dagdelen realistisch per jaar.
Zoek actief naar nieuwe mogelijkheden om meerdaags in Nederland aan verdieping te doen.
- Voldoende oefenen van **specialistische** taken conform de nieuwe Leidraad oefenen.

4 Repressie

4.1 Huidige situatie

Geen van de korpsen heeft daadwerkelijk inzicht in de opkomst- en uitruktijden. Men kan dus ook niet aantonen of men aan de **zorgnorm** voldoet.

Belangrijkste reden hiervoor is de wijze van registreren; de bevelvoerder wordt geacht te statussen bij aankomst bij het object, maar doet dit door de hectiek van het moment vaak te laat. Ook hebben diverse korpsen de sterke indruk dat de GMK regelmatig een lange verwerkingstijd heeft en dit bij de meettijden optelt.

Het feit dat de GMK de gegevens per fax aanlevert en elk korps dus handmatig de gegevens moet overnemen in Fireman wordt als omslachtig en niet meer van deze tijd ervaren.

Slechts een enkel korps houdt zelf, handmatig, de opkomsttijden bij; Huizen verricht praktijkmetingen tijdens de uitruk met timers.

In Naarden en Bussum is, afhankelijk van het tijdstip, de verkeerssituatie zo wisselend dat de opkomsttijden hierdoor sterk worden beïnvloed. Elke overschrijding dient dus bekeken te worden op de oorzaken.

De uitgesplitste zorgnorm voor specifieke gebouwen wordt als erg complex ervaren en wordt in weinig gemeenten gehanteerd. Liefst zou men direct aansluiten op de gemeentelijke basis-registratie, maar die is voor dit doel teveel vervuild (een schatting die werd gedaan is $\pm 20\%$ fouten).

Hilversum laat de bevelvoerder na elke uitruk een evaluatierapport ("Brandinfo") invullen, waarop deze ook een categorie gebouw (de lijst is hiertoe beperkt tot 8 categorieën) kan aangeven; de betreffende zorgnorm wordt dan automatisch ingevuld. Ook de uitruktijd wordt vastgelegd.

In enkele gemeenten zijn aparte **afspraken** gemaakt voor bepaalde gebieden waar een **overschrijding van de zorgnorm** geaccepteerd wordt. In Hilversum betreft dit een deel van Kerkelanden (1^e uitruk door Wijdmeren, maar dat is nog niet genoeg om aan de norm te voldoen) en de Hilversumse Meent (1^e uitruk overgedragen aan Bussum). In Laren is bestuurlijk afgesproken dat bij blokkering van de rijroute zoals omschreven in het routevrijplan de opkomsttijden 2 minuten langer mogen zijn. De blokkering kan worden veroorzaakt door evenementen of anderszins. Naarden heeft in een convenant bestuurlijk vastgelegd dat overschrijding in het grensgebied met Huizen geaccepteerd wordt.

De meeste korpsen kunnen voldoen aan de **garantiefactor** van 250%, in elk geval voor de eerste lijn, vaak voor alle voertuigen. De gemeenten Blaricum, Bussum, Muiden (post Muiderberg), Wijdmeren (post 's-Graveland) en ook Hilversum (2^e lijn, vrijwilligers) hebben echter met name in de dagsituatie en de vakantieperiode een risico van te weinig medewerkers. Dit is een grote zorg. Naarden heeft een klein tekort aan vrijwilligers.

Huizen werkt met een factor van 200% (1^e lijn 250%) en piketregelingen voor alle functies. Hilversum hanteert voor de vrijwilligers 300% omdat 250% te weinig bleek.

De **garantiefactoren** voor de eigen **specialistische taken** is een verhaal apart; de meeste korpsen geven aan dat de formele factoren (opgenomen in de SLA) te laag liggen en hanteren op basis van praktijkervaringen een hogere norm. Het kost veel moeite om die te realiseren, maar het lukt overal wel. Anderzijds heeft men geen helder beeld van de opkomsttijden van de ingehuurde specialistische taken. De indruk is dat dit redelijk goed gaat, met uitzondering van het gaspakkenteam van Bussum. Alle korpsen leunen voor de **dagbezetting** zwaar op de mensen die op de kazerne een dagdienstfunctie vervullen, zoals preventisten. Zonder uitzondering gaven de commandanten aan dat de regionalisering niet mag leiden tot een groter dekkingsrisico.

Het **opleidingsniveau** van de mensen in de repressie is overal op orde. Ook anticiperen de meeste korpsen op mogelijk vertrek van mensen en is men daardoor op dit moment iets ‘te hoog’ opgeleid. Bij enkele korpsen is de rek er echter uit.

De **bepakking van de voertuigen** is over de hele linie volgens BZK-normen. Deze normen worden echter nooit extern getoetst.

Een veelgehoord punt is dat van de vier benodigde chemiepakken standaard slechts twee op de TAS liggen (vanwege ruimtegebrek) en de andere twee op de HV.

Extra bepakking geeft een wisselend beeld te zien; er zijn hier en daar warmtebeeldcamera's, zwemvesten, extra stabilisatiemateriaal, IVEX-bluspistool, schuim, etc.

Er zijn (of worden binnenkort aangeschaft) in enkele gemeenten specifieke wagens, waarbij bewust gekozen is voor afwijkingen (kleiner, wendbaarder etc.).

4.2 Belangrijkste constatering

- Er is geen betrouwbaar inzicht in het al dan niet aantoonbaar voldoen aan de zorgnorm. De huidige vorm van registratie is daarvoor niet geschikt. Huizen en Hilversum houden de tijden handmatig bij;
- Om elke inzet te koppelen aan de uitgesplitste normen voor specifieke objecten zijn geen goede instrumenten beschikbaar;
- Er zijn enkele gebieden of situaties waarvoor formele afspraken bestaan over overschrijding van de zorgnorm;
- De garantiefactoren worden in veel gemeenten wel gehaald, maar in de dagsituatie en tijdens vakanties is in diverse korpsen de dekking niet gegarandeerd;
- De garantiefactoren voor de specialistische taken blijken in de praktijk vaak te laag; het is moeizaam om de hogere norm te realiseren;
- De indruk is dat de opkomsttijd van de specialistische taken van andere korpsen redelijk is;
- De huidige dagbezetting is erg afhankelijk van de beroepsmedewerkers;
- Het opleidingsniveau is voldoende;
- De bepakking van de voertuigen is voldoende en voldoet aan de BZK-standaard; aandachtspunten zijn de plaatsing (vanwege plaatsgebrek) van een deel van de chemiepakken op de HV en het voorkomen van enkele afwijkende voertuigen.

4.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren

- **Voldoen aan de nieuwe zorgnorm basisbrandweerzorg conform nieuwe Leidraad.**
Of men nu aan de zorgnorm voldoet is niet duidelijk (zie ook het item Inzicht in opkomsttijden). Wel is het bij enkele gemeenten een groot probleem om met name in de dagsituatie en vakanties de paraatheid te garanderen. Hiertoe zal een nieuw dekkings- en inzetplan opgesteld moeten worden op basis van registratie van de werkelijke opkomsttijden. Daarbij dient tevens meegenomen te worden dat er momenteel bij drie gemeenten (Hilversum, Laren en Naarden) speciale afspraken bestaan over geaccepteerde overschrijdingen van de zorgnorm.
Houdt ook rekening met de huidige dekking door beroepsmedewerkers op de kazerne en de eventuele wijziging daarin door de regionalisering.
- **Voldoen aan de zorgnorm specialistische taken conform de nieuwe Leidraad.**
De garantiefactoren voor de specialistische taken dienen realistisch te zijn.
- **Inzicht in opkomsttijden en het al dan niet voldoen aan de zorgnorm.**
Er dient hiertoe een helder registratiesysteem ingericht te worden. Er is nu een managementsysteem gekoppeld aan de meldkamer dat het op korte termijn mogelijk maakt de werkelijke uitruktijden inzichtelijk te maken; dit systeem dient zo snel mogelijk operationeel te worden gemaakt.
Daarnaast dient extra aandacht gegeven te worden aan het tijdig statussen.

- Spreek af hoe om te gaan met de uitsplitsing in zorgnormen voor specifieke gebouwen. Een suggestie is het systeem dat Hilversum nu hanteert in de huidige bevelvoerdersrapportages (“Brandinfo”), waarin het aantal objectcategorieën is teruggebracht tot 8.
- Zoek uit hoe de status-registratie van de GMK direct gekoppeld kan worden aan het registratiesysteem van gemeenten (in plaats van de huidige faxen). Laat indien mogelijk de GMK een overzicht van alle opkomsttijden opstellen en aanleveren.
- Bezie de mogelijkheid om met MDT automatisch te statussen als men op de bestemming is aangekomen, zodat men een beter inzicht in de tijden krijgt dan met handmatig statussen.
- Voldoen aan het minimaal benodigde **opleidingsniveau**. Dit is overal geregeld.
- Voldoen aan de **standaardbepakking** volgens BZK voor alle wagens. Dit is over de gehele linie zo geregeld, op enkele specifieke wagens na, waarbij daar bewust voor gekozen is. Wel zal afgesproken dienen te worden dat op alle wagens vier chemicaliënpakken aanwezig zijn, en niet slechts twee, zoals nu vaak het geval is, met de aanvullende twee op de HV. Maak afspraken in hoeverre er standaard extra voorzieningen op de wagens gewenst zijn, zoals zwemvesten, warmtebeeldcamera’s etc.

5 Vergunningverlening en -advisering

5.1 Huidige situatie

Alle gemeenten hebben de **achterstand van gebruiksvergunningen** inmiddels weggewerkt, alleen Hilversum heeft nog een inhaalslag te maken voor één categorie, namelijk de kamerverhuur i.v.m. een aparte verordening. Dit aantal is groter dan gedacht, waarschijnlijk ruim 360. De planning is om dit eind 2008 af te hebben (120 nog dit jaar, de rest in 2008).

Het gaat om de volgende aantallen:

Gemeente	Aantal gebruiksvergunningen
Blaricum	40
Bussum	180
Hilversum	Regulier: 639 Kamerverhuur > 360 (<i>nog te verlenen</i>)
Huizen	352
Laren	124
Muiden	108
Naarden	150
Weesp	160
Wijdemeren	110

De **samenwerking met de (andere) gemeentelijke afdelingen** rond vergunningverlening is wisselend geregeld.

Het meest voorkomende beeld is dat de brandweer gemandateerd is voor afgifte van de gebruiksvergunningen en adviseert bij de vergunningverlening (bouw, milieu en evenementen) door de desbetreffende gemeentelijke afdelingen. Weesp legt ook het mandaat voor gebruiksvergunningen bij de afd. Vergunningen; de brandweer adviseert hier alleen.

De afspraken binnen de gemeente staan zelden op papier; Laren heeft hier wel een aanzet toe, Hilversum en Huizen hebben een SLA met de afdelingen die Bouwzaken doen. Blaricum wacht op, en is afhankelijk van, de BEL-vorming om zaken te formaliseren.

De korpsen zijn alle redelijk tevreden over hoe de samenwerking met andere gemeentelijke diensten in de praktijk verloopt.

De keuze bij welke vergunningen al dan niet advies van de brandweer wordt ingewonnen, is wisselend.

In een enkel geval zijn de **criteria** vastgelegd (Laren, niet formeel bekrachtigd en Wijdemeren).

Bij drie gemeenten (Hilversum, Blaricum en Weesp) ziet de brandweer alle aanvragen en maakt zelf een keuze. In de andere zes gevallen beslist de afdeling Bouwzaken of de brandweer al dan niet om advies gevraagd wordt. Meestal betekent dat dat men alleen bij lastige en/of complexe gevallen de brandweer inschakelt. De korpsen hebben daarbij niet het idee dat men wel eens ten onrechte *niet* om advies gevraagd wordt.

Adviezen van de brandweer bij **milieuvergunningen** komen bij alle gemeenten slechts sporadisch voor. Hier gelden doorgaans mondelinge afspraken, alleen in Hilversum bestaat een SLA tussen de brandweer en de afdeling Milieu over advisering. Ook voor deze taak geldt dat men niet het idee heeft dat de brandweer wel eens ten onrechte *niet* wordt ingeschakeld. Er is echter geen 100% in- en overzicht.

Advisering bij **evenementen** is in bijna alle gemeenten goed geregeld. Deze vergunningen worden (meestal integraal) door de gemeente verstrekt, veelal is er een werkgroep waarin de brandweer participeert. Een deel van de evenementen wordt niet vergund, maar alleen als melding geaccepteerd. Alleen in Muiden gaat dit proces nog niet goed. De brandweer wordt vaak te laat ingeschakeld.

Adviezen worden doorgaans **overgenomen**, hoewel daar, met uitzondering van de SLA in Hilversum, nergens iets over is vastgelegd. Soms bestaat de afspraak dat de verschillende afdelingen onderling overleggen tot men eruit is. **Terugkoppeling** gebeurt niet altijd formeel, maar zeker in de kleine gemeenten heeft men naar eigen indruk toch voldoende beeld. Dit is echter niet altijd geborgd.

Over de **Wabo** wordt in de meeste gemeenten al gesproken, maar de verschillen zijn groot. In Wijdmeren gaan men al vanaf 1 januari 2008 werken met een nieuwe, brede intake en monodisciplinaire backoffices. In Hilversum en Huizen zijn projectorganisaties in het leven geroepen waarin ook de brandweer een positie heeft. In Weesp is een gemeentebrede cursus geweest, bij de BEL-gemeenten wordt de samenwerking afgewacht en zijn alleen algemene voorlichtingen gehouden. In Naarden en Muiden is nog geen echte aanzet gegeven. In de BEL-gemeenten, Bussum en Naarden is de eerste opzet om de hele preventie op het gemeentehuis te gaan situeren. Opmerkelijk hierbij is de opvatting van Naarden dat in dat geval een wethouder in het college verantwoordelijk wordt voor dit gedeelte van de brandweezorg. Er is grote zorg bij de meeste commandanten over het mogelijk overgaan van de preventisten naar de gemeente vanwege de informatieoverdracht over en weer én vanwege de repressieve beschikbaarheid. Een commandant wees daarnaast op de consequenties van het onderbrengen van de preventist in de gemeentelijk afdeling voor de bestuurlijke verantwoordelijkheden: de preventist ressorteert dan via zijn afdeling onder een wethouder en niet onder de burgemeester hetgeen tot tegenstrijdige belangen kan leiden.

In twee gemeenten is lokaal **aanvullende regelgeving** rond brandveiligheid vastgesteld; dit betreft Wijdmeren (alle gebouwen - ook die van vóór 1945 - waarvoor een vergunning aangevraagd wordt, moeten voldoen aan de eisen van de bouwregelgeving per 2003) en Hilversum (kamerverhuur en objecten met brandmeldinstallaties).

5.2 Belangrijkste constatering

- Alleen Hilversum heeft nog een achterstand bij het verlenen van gebruiksvergunningen. Planning is om de inhaalslag eind 2008 af te hebben;
- De samenwerking met de (andere) gemeentelijke afdelingen rond vergunningverlening is wisselend geregeld. De afspraken binnen de gemeente staan zelden op papier. Men is doorgaans wel tevreden over de samenwerking in de praktijk;
- De keuze bij welke vergunningen al dan niet advies van de brandweer wordt ingewonnen, is wisselend. In een enkel geval zijn de criteria vastgelegd (Laren, niet formeel bekrachtigd, en Wijdmeren);
- Adviezen m.b.t. milieuzaken komen sporadisch voor;
- Advisering bij evenementen is in bijna alle gemeenten goed geregeld, meestal op basis van APV of BVV; vaak is de inbreng van de brandweer geformaliseerd in werk- of projectgroepen t.b.v. (grotere) evenementen;
- Adviezen worden doorgaans overgenomen. Terugkoppeling is niet geborgd maar gebeurt in de praktijk meestal wel;
- Over de Wabo wordt in de meeste gemeenten al gesproken. Wijdmeren, Hilversum en Huizen zijn het verst gevorderd met de voorbereiding. Bij vijf van de negen gemeenten is er een aanzet om de hele preventie bij de gemeente te situeren;

- Veel commandanten benadrukken het belang van de personele koppeling tussen preventie en preparatie en repressie, met name voor het repressieve inzicht van de preventist en de informatieoverdracht van preventie naar preparatie en repressie;
- In Wijdmeren en Hilversum geldt in beperkte mate lokaal aanvullende regelgeving rond brandveiligheid.

5.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren

- Heldere **afspraken over taakverdeling tussen de brandweer en de andere gemeentelijke diensten.**

Leg de afspraken zoals die in de Wabo gemaakt gaan worden over de taakverdeling brandweer/gemeentelijke diensten schriftelijk vast. Geadviseerd wordt om de hieronder vermelde criteria waar nodig verder uit te werken en dan vast te stellen voor het type object of evenement waarbij de **brandweer** standaard **adviseert** (bouwvergunning, milieuvergunning, evenementenvergunning, vergunning op grond van de Brandveiligheidsverordening). Het gaat hier om risicovolle objecten en/of evenementen, waarbij de veiligheid van bewoners, gebruikers en/of brandweerpersoneel in het geding is. Deze risicovolle objecten en/of evenementen hebben een directe relatie met de schakels preparatie (planvorming en opleiden/oefenen) en repressie (daadwerkelijke voorbereiding inzet bij incidenten). Op alle andere, niet risicovolle, objecten en/of evenementen wordt door de desbetreffende gemeentelijke afdelingen geadviseerd.

Voorlopige criteria:

- categorie bouwwerken zoals genoemd in de bouwverordening waarvoor een gebruiksvergunning vereist is;
- bouwwerken waarin een brandmeldinstallatie, rookwarmte afvoerinstallatie of blusinstallatie is vereist, bijv. op grond van 'gelijkwaardige oplossing';
- evenementen waarbij grote aantallen personen aanwezig zijn en/of de bereikbaarheid van de hulpdiensten in het geding is.

Regel ook een standaard-terugkoppeling over uitgebrachte adviezen.

- Alle gebruiksvergunningen zijn door de brandweer verleend, dus **alle achterstanden weggewerkt per 1 januari 2009.**
- **Eenduidigheid over aanvullende regelgeving** rond brandveiligheid.
Bespreek in hoeverre de huidige uitzonderingen van afwijkende regelgeving (Hilversum en Wijdmeren) kunnen blijven bestaan of tussen alle gemeenten gelijkgetrokken dienen te worden en welke financiële consequenties dit zal hebben..
- **Goed niveau preventisten** met voldoende **binding met de brandweer.**
Spreek met de gemeentelijke organisaties af dat de brandweer overal tijdig betrokken wordt bij de voorbereidingen voor de Wabo en maak een hard punt van het behouden van de relatie van de preventisten met de brandweer. Argumenten zijn de wederzijdse informatie-uitwisseling en kennisoverdracht tussen de schakels preventie, preparatie en repressie én de beschikbaarheid van de preventisten voor de repressie, met name voor de garantiefactor overdag. (Zie ook het onderwerp Repressie).

6 Controle en handhaving

6.1 Huidige situatie

Niet alle korpsen/gemeenten komen al aan controle van gebruiksvergunningen toe. Laren heeft formeel **controlebeleid**, Hilversum en Wijdmeren zijn hiermee bezig. De andere korpsen hebben dit niet vastgelegd, maar hebben daar wel in enkele gevallen afspraken over.

In Weesp, Laren en Huizen wordt gecontroleerd volgens de Prevap-risicocategorieën en soms ook op thema's. In Blaricum, Naarden en Muiden worden alle objecten, met enkele uitzonderingen, jaarlijks gecontroleerd. Dat is gezien de geringe aantallen ook goed te doen. In Hilversum doet men nu de controle ook jaarlijks, maar wil men gaan differentiëren op Prevap-risicocategorie en op nalevingsniveau.

Wijdmeren doet proactieve jaarlijkse controles bij horeca (kerstperiode) en scholen (begin schooljaar), verder alleen op signalen. Bussum is dit jaar voor het eerst proactief aan het controleren en heeft eind 2007 het hele bestand doorgelopen.

Er bestaat nauwelijks **integrale controle**. De controle van bouw en milieu ligt doorgaans bij de afdelingen zelf, de brandweer doet de controle gebruiksvergunningen. In veel gevallen is er samenwerking tussen diensten en brandweer, zodat men de controles afstemt en samen op pad gaat (met name oplevering). Slechts in enkele gemeenten, zoals Muiden en Weesp, wordt echt samengewerkt. De afdelingen kunnen elkaars agenda's inzien en afspraken maken, soms neemt de inspecteur van de ene dienst de aandachtspunten van de ander mee. In Hilversum vinden thematisch integrale controles plaats (horeca, vuurwerk) en is gestart met signaaltoezicht, waarbij verschillende diensten ook voor andere diensten controleren op essentiële zaken. Wijdmeren heeft een handhavings-estafette rond Milieu georganiseerd, daarin participeerde de brandweer ook.

De **handhaving** is doorgaans een zaak van de juridische afdeling van de gemeente. In Bussum, Laren, Blaricum, Naarden, Hilversum en Huizen doet de brandweer (soms volgens formeel mandaat) de eerste aanschrijvingen; bij vervolgstappen werkt men dan samen met de juristen van de gemeenten, resulterend in handhavingsbesluiten door het college van B&W.

In enkele gemeenten is de beschikbaarheid/prioriteitstelling van de juristen beperkt, waardoor zaken wel eens te lang blijven liggen.

Hilversum heeft een aanzet voor handhavingsbeleid, inclusief sancties, dat eind 2007 wordt afgerond.

Vergunningverlening en controle/handhaving is nergens echt **gescheiden**. Het gaat doorgaans om een klein aantal medewerkers, soms met dubbelfuncties brandweer/overige gemeentelijke diensten.

6.2 Belangrijkste constatering

- Alleen Laren heeft formeel controlebeleid, andere korpsen hebben daar wel afspraken over gemaakt, maar niet vastgelegd;
- De brandweer doet meestal de controle van de gebruiksvergunningen. De frequentie is doorgaans volgens de Prevap-categoriën of jaarlijks. Alleen Wijdmeren heeft nog geen vaste proactieve controle;
- Er bestaat nauwelijks integrale controle;
- De handhaving is, in zes gemeenten op de eerste aanschrijving na, een zaak van de juridische afdeling van de gemeenten; in twee gemeenten is de juridische ondersteuning beperkt beschikbaar.

6.3 Advies regionaal kwaliteitsniveau en aanbevelingen om dat nader te formuleren en te realiseren

- **Heldere afspraken over taakverdeling tussen de brandweer en de andere gemeentelijke diensten.**

Leg de afspraken zoals die in de Wabo gemaakt gaan worden over de taakverdeling brandweer/gemeentelijke diensten schriftelijk vast. Geadviseerd wordt om de hieronder vermelde criteria waar nodig verder uit te werken en dan vast te stellen voor het type object of evenement waarbij de brandweer standaard **controleert** (bouwvergunning, milieuvergunning, evenementenvergunning, vergunning op grond van de Brandveiligheidsverordening). Het gaat hier om risicovolle objecten en/of evenementen, waarbij de veiligheid van bewoners, gebruikers en/of brandweerpersoneel in het geding is. Deze risicovolle objecten en/of evenementen hebben een directe relatie met de schakels preparatie (planvorming en opleiden/oefenen) en repressie (daadwerkelijke voorbereiding inzet bij incidenten). Op alle andere, niet risicovolle, objecten en/of evenementen wordt door de desbetreffende gemeentelijke afdelingen gecontroleerd.

Voorlopige criteria:

- categorie bouwwerken zoals genoemd in de bouwverordening waarvoor een gebruiksvergunning vereist is;
 - bouwwerken waarin een brandmeldinstallatie, rookwarmte afvoerinstallatie of blusinstallatie is vereist, bijv. op grond van 'gelijkwaardige oplossing';
 - evenementen waarbij grote aantallen personen aanwezig zijn en/of de bereikbaarheid van de hulpdiensten in het geding is.
- **Een eenduidig controle- en handhavingsbeleid** (frequenties, sancties) tussen de verschillende gemeenten. Dit dient nog ontwikkeld en vervolgens toegepast te worden. Controleer volgens de frequentie van de Prevap-categorie-indeling. Indien een gemeente voor meer controles kiest is dit voor eigen kosten. Kies jaarlijks indien gewenst extra thema's voor alle gemeenten, bijv. horecacontroles met Kerst en grote voetbaltoernooien (EK/WK). Leg dit geheel vast.
 - **Heldere afspraken over integrale controles** met de andere gemeentelijke diensten. Leg vast dat controles voor eenvoudige zaken zo veel mogelijk gecombineerd worden en dat waar mogelijk inspecteurs aandachtspunten van elkaar aangeleverd krijgen i.p.v. samen op controle te gaan.
 - **Heldere scheiding tussen vergunningverlening en controle/handhaving.** In de nieuwe brandweerorganisatie is deze scheiding beter te borgen doordat er sprake is van een grotere groep medewerkers.
 - **Zorgvuldige en tijdige handhaving.** Leg vast dat de brandweer i.s.m. de juridische afdeling van de gemeente de eerste aanschrijving doet en dat verdere stappen door de juristen van de gemeenten worden afgehandeld. Leg hiervoor een SLA vast die de termijnen borgt.

7 Extra aandachtspunten

Tijdens de gesprekken zijn diverse wensen geuit over de SLA's bij de specialistische taken, en wel:

- Definieer de verplichtingen van een SLA concreter en minder subjectief. Toets of de korpsen de afspraken nakomen;
- Bespreek of de Leidraadnormen voor het oefenen van de specialistische taken voldoende worden geacht en maak eventueel afspraken over toetsing van de bekwaamheid;

Daarnaast is het volgende opgevallen:

- De verantwoordingsinformatie van de diverse korpsen naar de gemeentes verschilt sterk. Alle korpsen leggen (uiteeraard) financiële verantwoording af. Verder is het beeld heel wisselend, soms zijn er prestatie-indicatoren afgesproken, soms niet. Het ene korps maakt een jaarverslag, het andere niet.
Het lijkt, mede met het oog op de recente IOOV-uitspraken, aanbevelenswaardig om voor de regio een standaardset indicatoren af te spreken waarover de organisatie verantwoording aflegt. Hiervoor dient dan uiteraard ook een deugdelijk management-informatie-systeem ingericht te worden.
- Er is door verschillende korpsen de wens geuit om het regionale oefen-blokkensysteem te herzien op de mogelijkheid van grotere flexibiliteit/variatie.

8 Overzicht van de verschillen tussen het huidige en het geadviseerde kwaliteitsniveau bij de gemeenten

Een vergelijking van de huidige situatie met het geadviseerde kwaliteitsniveau leidt tot drie categorieën items:

- a) Items waarop **alle** gemeenten **nu al voldoende niveau** hebben;
- b) Items waarop **alle** gemeenten **nog actie** dienen te ondernemen;
- c) Items waarop **de ene gemeente wel, de andere niet** aan het geadviseerde niveau voldoet.

Deze items zijn:

a. Items waarop alle gemeenten nu (óf uiterlijk 1 januari 2009) voldoende niveau hebben

Planvorming:

- Bereikbaarheidskaarten worden alle gemaakt volgens regionaal format;
- De bluswaterboeken worden overal minimaal jaarlijks geactualiseerd op basis van de gegevens van de waterleidingbedrijven;

Oefenen:

- Alle korpsen voldoen aan de minimumeis (Leidraad) van oefenen (70 uur per jaar) (NB: voor realistisch oefenen: zie c.);
- De planning, voorbereiding en begeleiding van oefeningen gaan goed;

Repressie:

- Het opleidingsniveau van het repressief personeel is voldoende, doorgaans met enige extra ruimte;
- De bekapping van de voertuigen voldoet aan de BKZ-standaard (op de plaatsing van de chemiepakken en enkele speciale wagens na);

Vergunningverlening:

- De verlening van gebruiksvergunningen is in alle gemeenten afgerond per uiterlijk 1 januari 2009.
- De samenwerking met de gemeentelijke diensten rond vergunningverlening is doorgaans goed, adviezen worden ook overgenomen, hoewel e.e.a. nog niet of nauwelijks is vastgelegd.

b. Items waarop alle gemeenten nog actie dienen te ondernemen

Planvorming:

- Beoordelen in hoeverre de eigen kaarten per gemeente voldoen aan de nieuw vastgestelde criteria voor planvorming (bereikbaarheidskaarten en aanvalsplannen); waar nodig kaartmateriaal daarmee in overeenstemming te brengen;
- Aanvalsplannen, rampenbestrijdingsplannen en waterkaarten waar nodig aanpassen aan nieuw vastgesteld standaard-formats;
- Invoeren van een gezamenlijke formele beheerssystematiek voor planvorming (zie ook onder c. voor die gemeenten die dit in de praktijk al geregeld hebben);
- Zorgen voor beschikbaarheid van alle actuele kaartmaterialen bij de GMK;
- Aanpassen beleid aan nieuwe afspraken rond de beoordeling van ontruimingsplannen gekoppeld aan gebruiksvergunningen;

Oefenen

- Eenduidig registreren en overzichten genereren van oefenen en repressieve inzetten;
- Schriftelijk vastleggen van evaluaties van (een deel van de) oefeningen;
- Invoeren formeel eenduidig beleid bij afwezigheid bij oefeningen;

- Indien de normen voor het oefenen van de specialistische taken conform de nieuwe Leidraad oefenen worden aangepast, dienen de SLA's hierop te worden aangepast en dienen de betreffende gemeenten deze te realiseren;

Repressie

- Zodra afgesproken is welke materialen er naast de standaardbepakking op de uitrukwapens aanwezig dienen te zijn én hoe om te gaan met de plaatsing van de chemiepakken, dienen alle gemeenten zich daaraan aan te passen;

Vergunningverlening

- Zodra besloten is of de huidige uitzonderingen van afwijkende regelgeving (Hilversum en Wijdmeren) kunnen blijven bestaan of tussen alle gemeenten gelijkgetrokken dienen te worden, dient de regelgeving in de verschillende gemeenten daarop aangepast te worden;
- Bij de afspraken die gemaakt worden met de gemeenten rond de Wabo dient elk korps voldoende voorwaarden te creëren voor een goed niveau preventisten met voldoende binding met de brandweer;

Controle/handhaving

- Bij de afspraken die gemaakt worden met de gemeenten rond de Wabo dient het uitgangspunt te zijn dat er een eenduidig controle- en handhavingsbeleid (frequenties, sancties) wordt vastgesteld en uitgevoerd (zie hiervoor ook onder c., de gemeenten die nu reeds een vaste controlesystematiek hebben);
- Idem voor heldere afspraken over integrale controles met de andere gemeentelijke diensten;
- Idem voor eenduidige, zorgvuldige en tijdige handhaving;
- Organiseren van een heldere scheiding van vergunningverlening en controle/handhaving.

c. Items waarop de ene gemeente wel, de andere (nog) niet aan het geadviseerde niveau voldoet:

	Planvorming				Oefenen			Repressie	Controle / handhaving
	plan-vorming gereed, nu reeds of vóór 2009	jaarlijkse actualisatie (al dan niet formeel vastgelegd)	bluswater boeken ook in kaartvorm op de wagens	MDT beschikbaar, nu reeds of gepland vóór 2009	actief beleid voor onvoldoende oefenen	kwaliteitsbeoordeling	manschap pen meerdaags realistisch oefenen	altijd voldoen aan paraatheid	nu reeds controle-rondes op basis Prevap of jaarlijks
Blaricum	ja	ja	ja	ja	nee	nee	nee, 2 dd p/j	nee	ja
Bussum	nee	nee	nee	nee	ja	nee	ja, plus ad hoc	nee (idem gaspakken-team)	ja
Hilversum	ja	nee	ja	ja	ja	ja	ja, plus 2 dd p/j	nee	ja
Huizen	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja, plus 1 dag p/j	ja	ja
Laren	ja	ja	ja	ja	nee	nee	nee, 1 dd p/j	ja	ja
Muiden	ja	ja	ja	nee	nee	nee	nee, 2 dd p/j	nee	ja
Naarden	ja	ja	ja	ja	ja	nee	nee, 2 dd p/j (streven)	nee	ja
Weesp	ja	ja	ja	nee	nee	nee	nee, 2 dd p/j	ja	ja
Wijdemeren	ja	nee	nee	nee	ja	nee	ja, verder niet	nee	nee

Tot slot

Naast bovenstaande heeft de gesprekkenronde bovendien aan het licht gebracht dat het zinvol is om op regionaal niveau:

- de SLA-systematiek nog eens te herzien;
- afspraken te maken over uniforme verantwoordingsinformatie van de nieuwe brandweerorganisatie naar de gemeenten;
- het regionale oefenblokkensysteem te herzien op de mogelijkheid van grotere flexibiliteit/variatie.

9 Conclusies

In het voorgaande is een beeld gegeven van het huidige kwaliteitsniveau van de negen brandweerkorpsen in de regio Gooi- en Vechtstreek op vijf kernonderwerpen. Tevens is voor zover mogelijk een advies geformuleerd voor het gewenste kwaliteitsniveau voor de nieuwe regio per 1 januari 2009. Dit is gebeurd op basis van gesprekken met commandanten en andere medewerkers van de negen korpsen begin oktober 2007, aanvullende documentstudie en commentaren van diverse gremia binnen de regio.

Het was een compacte onderzoeksronde, die veel informatie heeft opgeleverd. Gezien de beperkt beschikbare tijd is echter niet alle informatie ook volledig uitgediept. Ook zijn er diverse besproken onderwerpen die nog verdere verdieping behoeven. Dat was in het kader van deze rapportage niet meer mogelijk. Hierin worden vooral de grote lijnen weergegeven.

Uit het onderzoek blijkt dat alle korpsen op diverse aspecten nu reeds aan de geadviseerde kwaliteitseisen voldoen.

Op andere aspecten zullen alle gemeenten zaken moeten aanpassen. Deze kunnen individueel dan wel gezamenlijk worden aangepakt.

Enkele gemeenten hebben op specifieke onderwerpen een achterstand en zullen deze zelf tijdig weg moeten werken.

Een deel van de benodigde aanpassingen is alleen een zaak van onderlinge afspraken maken over hoe e.e.a. te regelen. Andere aanpassingen vergen ook investeringen.

Ook zijn er aanpassingen die direct te maken hebben met de afspraken die met de gemeenten gemaakt kunnen worden in het kader van de Wabo. Het zal nog enige tijd vergen voordat hier voldoende duidelijkheid over bestaat.

Zodra deze rapportage is besproken en al dan niet met wijzigingen bestuurlijk is vastgesteld, is het aan de gemeenten om zich individueel dan wel gezamenlijk voor te bereiden op het voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau voor deze vijf kernonderwerpen van de regio Gooi en Vechtstreek per 1 januari 2009.

Waar nodig en gewenst kan dan alsnog de nodige verdieping op de besproken onderwerpen plaatsvinden.